

Aktivní škola – autoevaluace

Vlastní hodnocení školy v oblasti podpory pohybových aktivit žáků

Metodické doporučení

2023 2024

Aktivní škola – autoevaluace

Vlastní hodnocení školy v oblasti podpory pohybových aktivit žáků

PhDr. Karel Kovář, Ph.D.

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

PhDr. Hana Slaná, MBA

Mgr. Soňa Vápeníková

Mgr. Pavel Olšovský, MBA

© Česká školní inspekce | Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5

1. vydání | Vydala a vytiskla: Česká školní inspekce | 2024

ISBN 978-80-88492-73-3 (brožováno)

ISBN 978-80-88492-74-0 (online ; pdf)

ISBN 978-80-88492-75-7 (online ; ePub)

ÚVOD

Hodnotí se pět oblastí, vzhledem k velmi různým podmínkám škol a rozdílnému zaměření je hodnoticí nástroj sestaven pro samostatné oblasti, kdy hodnocení jedné oblasti neovlivňuje celkový obraz školy.

Hlavním účelem je pomoci vedení škol upravit režim školy tak, aby odstraňoval bariéry pro denní neorganizované pohybové aktivity žáků, ale i proměňoval uvažování pedagogů o vyšší podpoře pohybu na škole včetně jejich vlastního.

Pohybový režim na školách není záležitostí ředitele nebo učitelů tělesné výchovy, ale ovlivní ho přístup celé školy k dnešnímu sedavému způsobu života a nutnosti jej aktivně proměňovat s ohledem na fyzické i duševní zdraví.

Žáci pak kromě vlastní aktivity potřebují i podporu rodičů, jakékoliv tendence k snižování významu pohybových aktivit nebo tělesné výchovy ze strany rodičů či žáků zásadně ovlivňují dosažení pozitivních zdravotních efektů.

Základními oblastmi autoevaluace jsou:

- 1. Škola jako komunitní pohybové centrum – využívání podmínek školy pro podporu pohybových aktivit žáků v rámci výuky i mimo ni**
- 2. Podpora pravidelných pohybových aktivit žáků**
- 3. Organizace školních akcí jako jedinečných událostí v programu školy**
- 4. Podpora aktivního pohybového režimu žáků i učitelů školy v denním režimu**
- 5. Podpora a vedení žáků v oblasti pohybu a zdraví**

Hodnocení je vytvořeno tak, že každá oblast má pět úrovní aktivity školy od nejnižší aktivity (škola oblasti nevěnuje pozornost) až po systémovou podporu dané oblasti na základě plánů, evidence a zjišťování potřeb žáků a vzájemného souladu.

Každá úroveň je slovně popsána a k identifikaci problémů jsou vytvořeny kontrolní otázky.

1 ŠKOLA JAKO KOMUNITNÍ POHYBOVÉ CENTRUM – VYUŽÍVÁNÍ PODMÍNEK ŠKOLY PRO PODPORU POHYBOVÝCH AKTIVIT ŽÁKŮ V RÁMCI VÝUKY I MIMO NI

Tato oblast závisí často na úzké spolupráci školy a zřizovatele. Školní sportovní areál může mít v rámci obce významnou i nepodstatnou roli, vždy záleží na podmínkách a možnostech rozvoje samotného areálu. Všechny vybudované kapacity z veřejných zdrojů by měly v obci tvořit síť, která se doplňuje a umožňuje volnočasové pohybové aktivity nejrozličnějším skupinám obyvatel, školy pak by přednostně měly být budovány jako kapacity pro děti a pro pohybové aktivity pro všechny bez ohledu na míru nadání. Školní sportovní areál by neměl být budován na stejných principech jako klubová sportoviště, ale spíše jako komunitní pohybové centrum.

	HODNOCENÍ PODMÍNEK PRO POHYBOVÉ AKTIVITY A JEJICH VYUŽITÍ
Pasivní (0 %)	<p>Škola nevyužívá podmínek (vnitřní a venkovní sportoviště, chodby, ...) pro podporu pohybu nad rámec výuky.</p> <p>Škola v uplynulém období 10 let nedosáhla v budování sportovišť u školy žádného prokazatelného zlepšení.</p> <p>Škola nemá plán rozvoje a obnovy školních sportovišť.</p>
Aktivní škola	<p>Rozvoj:</p> <p>Škola v uplynulém období 10 let dosáhla v budování sportovišť u školy mírného zlepšení (údržba, opravy, drobné investice).</p> <p>Škola dosud nepřipravuje další prvky pro podporu pohybových aktivit – pohybové koutky na chodbách, aktivní prvky na školním hřišti/zahradě, nepodporuje aktivní transport do/ze školy – nemožno zaparkovat kolo/koloběžku.</p> <p>Škola dle příležitosti ke zlepšení rozhoduje o rozvoji sportovišť v areálu školy.</p> <p>Škola ad hoc jedná se zřizovatelem o potřebách svého rozvoje.</p> <p>Aktivita při využití zdrojů:</p> <p>Škola využívá podmínek (vnitřní a venkovní sportoviště, chodby, ...) pro podporu pohybu nad rámec výuky.</p> <p>Mimo výuku a organizované aktivity jsou sportoviště pro žáky spíše nedostupná (uzavřená nebo pronajímaná).</p>
Aktivní škola *	<p>Rozvoj:</p> <p>Škola v uplynulém období 10 let dosáhla v budování sportovišť u školy zlepšení (významnější rekonstrukce, zvýšení kapacity, nové aktivní prvky).</p> <p>Škola připravuje nebo začala budovat další prvky pro podporu pohybových aktivit – pohybové koutky na chodbách, aktivní prvky na školním hřišti/zahradě, aktivní transport do/ze školy – možnost zaparkovat kolo/koloběžku.</p> <p>Škola pravidelně jedná se zřizovatelem o potřebách svého rozvoje, plán rozvoje však není vytvořen, rozhodnutí o rozvoji probíhají na základě výsledků jednání.</p> <p>Aktivita při využití zdrojů:</p> <p>Škola využívá podmínek (vnitřní a venkovní sportoviště, chodby, ...) pro podporu pohybu nad rámec výuky.</p> <p>Mimo výuku a organizované aktivity jsou sportoviště pro žáky dostupná pouze v hodiny, kdy je zajištěn dozor.</p> <p>Škola spolupracuje pro využití areálu s externími partnery, kteří se zabývají pohybem dětí (klub, SVC, sportovní akademie a jiné).</p> <p>Volné kapacity škola zpravidla pronajímá, pokud je v místě zájem.</p> <p>O víkendech a prázdninách jsou sportoviště nedostupná nebo pronajímaná.</p>
Aktivní škola **	<p>Rozvoj:</p> <p>Škola v uplynulém období 10 let dosáhla v budování sportovišť u školy významného pokroku (zásadní rekonstrukce nebo výstavba, zvýšení kapacity, nové aktivní prvky).</p> <p>Škola začala budovat další prvky pro podporu pohybových aktivit – pohybové koutky na chodbách, aktivní prvky na školním hřišti/zahradě, aktivní transport do/ze školy – možnost zaparkovat kolo/koloběžku.</p> <p>Škola pravidelně projednává se zřizovatelem plán rozvoje sportovišť a jeho aktualizaci. Plán je v kontextu rozvoje sportovišť ve městě, je součástí plánu města na rozvoj sportovišť a doplňuje ostatní sportovní infrastrukturu ve městě.</p> <p>Aktivita při využití zdrojů:</p> <p>Škola využívá podmínek (vnitřní a venkovní sportoviště, chodby, ...) pro podporu pohybu nad rámec výuky.</p> <p>Mimo výuku a organizované aktivity jsou sportoviště pro žáky dostupná v době provozu sportovišť – smíšený provoz organizovaných a neorganizovaných aktivit.</p>

	<p>Škola spolupracuje pro využití areálu s externími partnery, kteří se zabývají pohybem dětí (klub, SVC, sportovní akademie a jiné).</p> <p>Škola nad rámec organizovaných aktivit podporuje pohyb žáků – otevřené hřiště pro školní družinu, možnost parkování kola/koloběžky, vnitřní zóny na chodbách pro pohybové aktivity, a to především ve dnech, kdy probíhá výuka.</p> <p>O víkendech a prázdninách jsou sportoviště otevřená nebo je zajištěno jejich využití.</p> <p>Volné kapacity školních areálů jsou nabízeny v městském systému využití sportovišť.</p>
Aktivní škola ***	<p>Rozvoj:</p> <p>Škola se v uplynulém období 10 let podařilo naplnit plán rozvoje a obnovy sportovišť. V budování sportovišť u školy dosáhla významného pokroku (zásadní rekonstrukce nebo výstavba, zvýšení kapacity, nové aktivní prvky).</p> <p>Škola se podařilo vybudovat sportoviště, které považuje za příklad inspirativní praxe pro ostatní (3D hřiště, parkour, iHřiště, ...).</p> <p>Škola vybuďovala další prvky pro podporu pohybových aktivit – pohybové koutky na chodbách, aktivní prvky na školním hřišti/zahradě, aktivní transport do/ze školy – možnost zaparkovat kolo/koloběžku.</p> <p>Škola pravidelně projednává se zřizovatelem plán rozvoje sportovišť a jeho aktualizaci. Plán je v kontextu rozvoje sportovišť ve městě, je součástí plánu města na rozvoj sportovišť a doplňuje ostatní sportovní infrastrukturu ve městě.</p> <p>Aktivita při využití zdrojů:</p> <p>Škola má přehled o vytížení sportovišť školy v jednotlivých dnech a hodinách (počty osob), je zapojena do elektronického systému, který umožňuje efektivní využití sportovišť 7 dnů v týdnu a 365 dní v roce.</p>

KONTROLNÍ OTÁZKA

Dosáhla vaše škola za posledních deset let (od roku 2014) v podmínkách pro podporu pohybových aktivit žáků zjevného pokroku?

	Dosáhli jsme významného pokroku/změny, které může být inspirací pro ostatní.
	Došlo k pokroku v řadě oblastí, plánované změny se zpravidla podařilo prosadit.
	Dosáhli jsme drobných pozitivních změn, zejména malými investicemi a obnovou majetku.
	Stav sportovišť je možno označit jako setrvalý stav, probíhá údržba, která udržuje již vybudované.
	Stav sportovišť se mírně zhoršil (došlo k opotřebení zařízení bez nutného servisu).

OTÁZKY K DISKUSI O ROZVOJI

- Jak přistupujete k plánování rozvoje sportovišť, kdo je za něj na škole zodpovědný?
- Sledujete trendy v budování školních sportovních areálů, máte přehled, jak vypadá situace v podobném typu škol a obcí? Kde se inspirujete?
- Děti stále více sledují pohybové aktivity, které mají podporu na sociálních sítích, v aplikacích. Znáte / měli jste možnost se seznámit s 3D hřištěm, parkourem, iHřištěm, workoutovým hřištěm?
- Diskutujte, zda a jak je možné navýšit kapacity nebo diferencovat podmínky pro pohybové aktivity ve vaší škole (různý věk žáků, dívky/chlapci, ...).

- Je školní sportovní areál primárně budován pro potřeby žáků školy včetně zdravotně oslabených s moderními prvky, nebo je primárně mimo výuku určen pro sportovně nadané děti a výkonnostní sport?
- Je škola zastoupena v jednání o rozvoji sportovišť ve městě?
- Mají školy své zastoupení ve sportovní komisi města?
- Plánuje město rozvoj školních sportovišť jako celek (sít'), která je součástí městské politiky, nebo je rozvoj úspěchem jednání každého ředitele školy?
- Jak můžete spolupráci se zřizovatelem zlepšit?

KONTROLNÍ OTÁZKA

Jaké je využití sportovních zařízení školy nad rámec výuky a o víkendech a prázdninách?

	Škola našla způsob a partnery, jak využívat kapacity sportovišť školy nad rámec výuky a zájmových aktivit včetně víkendů a prázdnin, informuje o volných kapacitách a aktivně je nabízí k dispozici.
	Škola významně zlepšila vytížení kapacity sportovišť školy.
	Škola zlepšila vytížení sportovišť zejména během dnů, kdy je výuka, vytížení mimo tyto dny je výjimečné.
	Škole se opakovaně nedaří najít způsob adekvátního využití sportovišť, nedaří se jí v místě odstranit některé bariéry (provozní, personální, nemá partnery, ...).
	Škola identifikuje pokles zájmu o pohybové aktivity a vytížení kapacity sportovišť se snižuje.

OTÁZKY K DISKUSI O VYUŽITÍ VYBUDOVANÝCH KAPACIT (ZDROJŮ)

- Jak můžete organizačně zvyšovat kapacitu školních sportovišť ve vaší škole?
- Sledujete vytížení kapacit sportovišť školy? Na jaké úrovni (pravidelný rozvrh, nepravidelné akce, obsazenost počtem žáků, ...)? Je k dispozici informace, kdy jsou sportoviště volná a kdo k nim má přístup, aby mohly být volné kapacity využity?
- Spolupracujete na vytížení sportovišť školy s externími subjekty (kluby, SVČ, jiné)?
- Zkuste najít několik škol, které mají nebo měly podobné problémy, a sdílejte zkušenosti dobré praxe.
- V případě, že nemáte vytížené kapacity tělocvičen alespoň 10 hodin denně, zamyslete se, zda a jak lze využít volné kapacity.

2 PODPORA PRAVIDELNÝCH POHYBOVÝCH AKTIVIT ŽÁKŮ

RVP pro ZŠ i SŠ stanovuje minimální hodinovou dotaci pro výuku tělesné výchovy v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně. Přestože řada mezinárodních a národních studií doporučuje zejména ze zdravotního hlediska zařadit vyšší počet hodin, rozhodnutí v ČR je ponecháno na vedení školy.

Sportovní kroužky mohou mít nejen sportovní cíle, ale mohou působit i preventivně v oblasti sociální a zdravotní. Právě pro zdravotní cíle (např. obezita) nebo sociální cíle (např. integrace, inkluze) jsou dosud zájmové pohybové aktivity využívány ojedinelé.

Škola tak může využít disponibilní hodiny v rámci ŠVP a zajistit zvýšený počet hodin pohybu pro všechny (vychází se ze zaměření školy, podmínek a personálních možností). Další možností je pak nabídka pohybových aktivit v zájmovém vzdělávání, spolupráce se sportovními akademii (obvykle spíše ve velkých sídlech), spolupráce se středisky volného času (zpravidla na úrovni ORP) či spolupráce s kluby, např. v rámci školních družin.

Škola by v rámci rozvoje potenciálu žáka měla věnovat pozornost všem skupinám žáků, tedy jak žákům nadaným (zpravidla spolupráce s klubem a skloubení sportovní kariéry a studia), tak žákům zdravotně či pohybově oslabeným.

	NEPOVINNÉ ROZŠIŘUJÍCÍ POHYBOVÉ AKTIVITY (PRAVIDELNÉ/ROZVRHOVANÉ)
Pasivní (0 %)	Škola nenabízí mimoškolní pravidelné pohybové aktivity.
Aktivní škola	Škola nabízí zejména tradiční sportovní kroužky v některých ročnících. Mimoškolní pohybové aktivity jsou výběrovou/zájmovou záležitostí, nejsou využívány jako doplňující součást pohybového programu školy pro většinu žáků. Škola nezapojuje pohybové aktivity do programu družiny. Škola nenabízí aktivity pro tělesně oslabené žáky. Do mimoškolních pravidelných pohybových aktivit se zapojuje méně než 25 % žáků školy.
Aktivní škola *	Škola nabízí tradiční sportovní kroužky, ale snaží se zajistit i nové pohybové aktivity v některých ročnících. Mimoškolní pohybové aktivity jsou výběrovou záležitostí, nejsou využívány jako doplňující součást pohybového programu školy pro většinu žáků. Škola nezapojuje pohybové aktivity do programu družiny. Škola nenabízí aktivity pro tělesně oslabené žáky. Do mimoškolních pravidelných pohybových aktivit se zapojuje méně než 50 % žáků.
Aktivní škola **	Škola zařadila do vybraných ročníků disponibilní hodinu tělesné výchovy. Škola přizpůsobuje pravidelně nabídku sportovních kroužků zájmu žáků. Mimoškolní pohybové aktivity jsou dostupné pro většinu žáků všech ročníků bez ohledu na nadání. Škola využívá pohybových aktivit i pro spolupráci žáků z různých tříd a ročníků. Škola zapojuje pohybové aktivity do programu družiny. Do mimoškolních pravidelných pohybových aktivit se zapojují asi 2/3 žáků.
Aktivní škola ***	Škola zařadila do všech ročníků disponibilní hodinu tělesné výchovy. Škola přizpůsobuje pravidelně nabídku sportovních kroužků zájmu žáků. Mimoškolní pohybové aktivity jsou dostupné pro většinu žáků všech ročníků bez ohledu na nadání. Škola využívá pohybových aktivit i pro spolupráci žáků z různých tříd a ročníků. Škola zapojuje pohybové aktivity do programu družiny. Škola aktivně pracuje s tělesně oslabenými. Do mimoškolních pravidelných pohybových aktivit se zapojují asi 3/4 žáků.

KONTROLNÍ OTÁZKA

Kolika žákům umožňuje vaše škola pravidelnou rozvrhovanou hodinu pohybu navíc?

	méně než 1/4		téměř 1/2		přibližně 2/3		3/4 a více
--	--------------	--	-----------	--	---------------	--	------------

OTÁZKY K DISKUSI

- Kdo na škole připravuje a zodpovídá za obsah a nabídku zájmových pohybových aktivit?
- Zvažuje nebo zavedla škola disponibilní hodinu tělesné výchovy? Vyhodnocujete dopady na třídní kolektivy, kde byla zavedena?
- Jaké jsou bariéry vaší školy pro rozšíření pravidelných pohybových rozvrhovaných hodin do režimu žáků?
- Považujete za vhodnější zařazovat hodinu tělesné výchovy, která je hodnocená, nebo zájmové aktivity, kde můžete spolupracovat s různými trenéry a instruktory a nabídnout tak žákům atraktivnější obsah?

3 ORGANIZACE ŠKOLNÍCH AKCÍ JAKO JEDINEČNÝCH UDÁLOSTÍ V PROGRAMU ŠKOLY

Důležitým motivačním faktorem pro pohybové aktivity žáků mohou být školní sportovní akce. Jedná se o sportovní přehlídky, sportovní dny, kurzy, školní i meziškolní soutěže.

Sportovní akce jsou důležitým prvkem života školy, měly by se konat pravidelně a budovat si v rámci školy určitou tradici. Mohou to být lyžařské kurzy, adaptační kurzy, sportovně turistické kurzy nebo kratší akce včetně jednodenních.

Dlouhodobější akce jsou vhodným nástrojem rozvoje vztahů ve třídě, jsou zdrojem nezapomenutelných zážitků, vytvářejí tým a podporují tvorbu týmových rolí. Jejich role je obtížně nahraditelná v běžné výuce.

Jednodenní a krátkodobé akce jsou vždy mimořádným zážitkem, jejich přípravě a organizaci je vhodné věnovat náležitou pozornost a zapojit do nich co nejvíce žáků, případně i rodičů. Typická může být přehlídka (školní akademie), sportovní den, účast na místní sportovní akci (městský běh, ...).

	ŠKOLNÍ SOUTĚŽE A AKCE
Pasivní (0 %)	Škola neorganizuje žádné sportovní akce, někdy se účastní sportovních akcí, které mají jiného pořadatele (jinou školu).
Aktivní škola	Někteří učitelé příležitostně využívají nabídek k účasti na sportovních soutěžích, sportovních akcích. Škola pořádá krátkodobé či jednodenní sportovní akce (např. turistický výlet). Škola pořádá školní přehlídku nebo školní soutěž (sportovní den). Do školních akcí jsou zapojeny jen některé třídy nebo vybraní žáci, akce se netýká celé školy.
Aktivní škola *	Škola tradičně pořádá sportovní akce, jako je sportovní den, adaptační kurz, lyžařský kurz. Škola se účastní některých sportovních soutěží, zpravidla není jejich pořadatelem. Škola vyhledává příležitosti pro účast žáků na městských sportovních akcích (městský běh, sportovní den, ...). Do školních akcí jsou zapojeny všechny třídy nebo vybraní žáci všech tříd, akce se netýká všech žáků školy.
Aktivní škola **	Školní sportovní akce mají ve škole tradici a škola je pravidelným organizátorem i účastníkem sportovních akcí. Pořádá nejen jednorázové kurzy lyžování a adaptační kurz, ale v některých ročnících pořádá i sportovně turistické kurzy či krátkodobé akce. Škola do přípravy akce zapojuje žáky, rodiče i partnery školy. Akce se týká všech žáků školy, po dobu akce neprobíhá jiná výuka.
Aktivní škola ***	Školní sportovní akce mají ve škole tradici a škola je pravidelným organizátorem i účastníkem sportovních akcí. Pořádá nejen jednorázové kurzy lyžování a adaptační kurz, ale v některých ročnících pořádá i sportovně turistické kurzy či krátkodobé akce. Škola do přípravy akce zapojuje většinu žáků, rodiče i partnery školy. Cílem školních akcí není vítězství a pohár, ale společný prožitek a vyšší identifikace žáků se školou. Škola spolupracuje se sportovní organizací (klubem, svazem). Škola je v organizaci akcí příkladem inspirativní praxe. Akce se týká všech žáků školy, po dobu akce neprobíhá jiná výuka.

KONTROLNÍ OTÁZKA

Jsou školní sportovní akce jedinečnou událostí školního roku, o které mají povědomí všichni učitelé, žáci i část rodičů?

	Akce nepořádáme.
	Akce jsou záležitostí tělesné výchovy a některých tříd či ročníků.
	Dosud nevyužíváme akce k vyšší spolupráci v rámci školy – jak mezi učiteli, tak mezi třídami a žáky.
	Máme vybudovanou tradici akcí, ale nedaří se nám zapojit všechny, značná část učitelů i žáků je pasivní.
	Školní akce jsou skutečným svátkem školy a většina se ráda zapojí do jejich organizace.

OTÁZKY K DISKUSI

- Umožňují náklady na kurzy účast všem žákům třídy? Máte zaveden podpůrný program pro sociálně slabé žáky?
- Participují na organizaci školní sportovní akce nejen učitelé tělesné výchovy, ale i ostatní pedagogové?
- Školní akce je vždy akcí pro žáky školy – dostanou žáci dostatečný prostor aktivně pomáhat s organizací a přípravou akce? Je akce skutečně jejich?
- Mají akce zavedenou tradici a zapojují většinu žáků školy do organizace akce?
- Má každá třída v rámci sportovního dne svůj aktivní program?
- Zapojujete do přípravy sportovních akcí i mezipředmětové vztahy (školní/třídní hymna či popěvek, fotografie z akce, články a reportáže žáků, tvorba plakátu jako pozvánky na akci atp.)?
- Má škola vlastní identitu ve sportu (dresy, trička, další)?
- Využíváte sport jako příležitost k budování vztahu ke škole, k jedinečným zážitkům v dětském kolektivu?

4 PODPORA AKTIVNÍHO POHYBOVÉHO REŽIMU ŽÁKŮ I UČITELŮ ŠKOLY V DENNÍM REŽIMU

Žáci tráví ve škole jednu čtvrtinu až třetinu času v pracovních dnech, pohybové aktivity ve škole tak zásadním způsobem přispívají do celkového pohybového režimu.

Škola má vedle rodiny klíčový vliv na formování (utváření dlouhodobých návyků) pohybového režimu dne.

Nedostatečné začleňování pohybových aktivit směřujících k podpoře zdraví během každodenního režimu ve školách mimo hodiny tělesné výchovy a úzké pojetí podpory pohybu pouze v organizovaných aktivitách (výuka TV, kroužky) jsou jedním z největších rizik, která ovlivňují zdravý vývoj žáků.

Vždy je nutné hledat unikátní způsob v každé škole.

Základními oblastmi podpory aktivního pohybového režimu jsou:

1. Aktivní doprava do školy
2. Aktivní přestávky nebo velká přestávka
3. Aktivní prvky v průběhu výuky
4. Pohybové koutky na chodbách, v prostorách školy
5. Otevřené školní hřiště, tělocvičny i mimo organizované aktivity (mimo výuku)
6. Účast v kampaních na podporu pohybu nebo vlastní kampaně
7. Výuka mimo třídu (venkovní učebna)

	HODNOCENÍ PODPORY NEORGANIZOVANÝCH POHYBOVÝCH AKTIVIT V PRŮBĚHU DNE + KAMPANĚ
Pasivní (0 %)	Škola nevytváří/nepodporuje podmínky pro aktivní transport do školy. Nevytváří v prostorách školy podmínky pro pohybové aktivní přestávky. Nepodporuje pohybové chvilky. Na školních chodbách nejsou vytvořeny podmínky pro pohybové aktivity. Není možný přístup žáků na školní sportoviště mimo výuku. Nezapojuje se do kampaní na podporu pohybu. Nezařazuje výuku mimo třídu/venku.
Aktivní škola	Škola nevytváří/nepodporuje podmínky pro aktivní transport do školy. Škola přenechává aktivitu na učitelích, někteří ji občas realizují ve svých třídách, vyučovacích hodinách. Aktivity jsou zařazovány do výuky nesystematicky, škola nemá přehled o aktivitách.
Aktivní škola *	Škola se pokouší o systémové změny, ale zůstává jen u dočasně podpořených aktivit (např. jen v letním období, po určitou část školního roku). Na společné koncepci podpory pohybových aktivit není soulad pedagogického sboru, velmi aktivní učitelé jsou doplněni pasivními. Program tak funguje spíše na úrovni třídy než školy jako celku. Škola podporuje podmínky pro aktivní transport do školy.
Aktivní škola **	Škola zařadila některé aktivity do pravidelného režimu školy, a to zejména aktivní přestávku, výuku venku, otevřené hřiště. Na společné koncepci podpory pohybových aktivit je shoda pedagogického sboru, někteří učitelé se jej neúčastní. Program funguje ve většině tříd a má většinovou podporu. Škola podporuje podmínky pro aktivní transport do školy.
Aktivní škola ***	Škola věnuje této problematice zvýšenou pozornost a má ucelený program podpory aktivního pohybového režimu žáků, který je veřejně známý a jsou s ním ztotožněni učitelé i žáci školy. Škola nabízí příklad inspirativní praxe.

KONTROLNÍ OTÁZKA

Jak vaše škola přistupuje k podpoře aktivního pohybového režimu?

	Považuje jej za záležitost žáka a rodiny, nevěnuje tématu pozornost.
	Zkouší některé prvky podpory, ale nedaří se je dlouhodobě udržet, postup školy a učitelů není jednotný.
	Opakovaně uplatňuje některé osvědčené přístupy (otevřené hřiště, aktivní přestávka), ale aktivity jsou podpořeny pouze dočasně (např. podzim/jaro), v zimních měsících nemáme program.
	O tématu pravidelně jednáme a podařilo se nám zavést a udržet některé prvky opakovaně.
	Škola tématu věnuje zvýšenou pozornost a její program může být inspirativní pro ostatní.

OTÁZKY K DISKUSI

- Je dostupnost školy a dopravní dostupnost na úrovni umožňující zvýšit počet žáků, kteří využívají aktivní dopravu do školy (chůzi, kolo, ...)?
- Kolik učitelů jezdí do školy na kole nebo chodí pěšky? Pokud to zvládnou dospělí, mohou to zvládnout i žáci, kteří nepotřebují při dopravě do školy asistenci rodičů.
- Přemýšleli jste nebo jednali s vedením obce o zklidnění dopravy v okolí školy v době příchodu a odchodu ze školy?
- Zapojili jste se do některé z kampaní cyklodopravy nebo pěšky do školy/práce?
- Je možné na vaši školu zavést aktivní hlavní přestávku (20–30 minut) a umožnit žákům krátký pobyt na školním hřišti?
- Probíhá veškerá výuka ve třídách v lavicích a v sedě, nebo máte i některé učebny, kde probíhá výuka jinak (žáci mohou chodit po učebně a měnit si místa), učebna není vybavena lavicemi?
- Podporujete učitele v zařazování aktivních relaxačních chviliek v průběhu hodiny? Jsou na vaší škole učitelé, kteří jsou ochotni zařadit relaxační chvílky? Pracují učitelé aktivně s koncentrací a relaxací žáků, je to otevřené téma k diskusi na vaší škole?
- Škola má zpravidla řadu prostor, kde lze vybudovat jednoduché prvky vybízející k pohybu (např. chodníkový program). Má vaše škola takové prvky, zvažujete je? Co vám překáží v jejich vytvoření?
- Využíváte kapacity školních sportovních zařízení i k neorganizovaným aktivitám žáků? Pokusili jste se odstranit bariéry pro dostupnost sportovišť mimo výuku? V případě, že potřebujete podporu zřizovatele, identifikovali jste problém a jednáte o vhodném řešení pro efektivní provoz zařízení?
- Je na škole odpovědná osoba za zapojení školy do pohybových kampaní? Znáte program Aktivní září, BE ACTIVE? Víte, jakou roli hrají kampaně na podporu pohybu? Budujete si tradici vlastních kampaní (do školy na kole, každý den 5 000 kroků apod.)?
- Máte nebo zvažujete vybudovat venkovní učebnu? Sledujete současné možnosti využití digitálních technologií při výuce mimo budovu? Pro které předměty je taková učebna vhodná?

5 PODPORA A VEDENÍ ŽÁKŮ V OBLASTI POHYBU A ZDRAVÍ

Evidence a sledování dat o tělesném a motorickém vývoji žáků patří ke znakům kvalitní práce učitele tělesné výchovy. Výsledky diagnostiky v tělesné výchově pak vždy směřují k diferenciaci výuky a individualizaci doporučení ke zdravému tělesnému a motorickému vývoji žáků.

Je vhodné sledovat jak žáky nadané, tak žáky s tělesným oslabením, a kromě vedení v hodinách tělesné výchovy poskytovat i doporučení pro pohybové aktivity ve volném čase.

	PODPORA A VEDENÍ ŽÁKŮ V OBLASTI POHYBU A ZDRAVÍ
Pasivní (0 %)	<p>Evidence a sledování dat o tělesném a motorickém vývoji žáků nejsou zavedeny.</p> <p>Škola podporuje u žáků s oslabením spíše zajištění úlev než vytvoření diferencovaných podmínek a jejich zapojení do pohybových aktivit.</p> <p>Žák nedostává od učitele žádná doporučení pro svůj motorický vývoj.</p>
Aktivní škola	<p>Evidence a sledování dat o motorickém vývoji žáků jsou zajišťovány na základě hodnocení v tělesné výchově, tedy jako výsledky vzdělávání (známky).</p> <p>Škola nedostatečně zapojuje žáky s oslabením do pohybových aktivit, toleruje nadměrné omlouvání.</p> <p>Stupeň objektivity dat je nízký, data jsou nedostatečná pro doporučení ke zdravému vývoji.</p> <p>Žák nedostává od učitele žádná doporučení pro svůj motorický vývoj.</p>
Aktivní škola *	<p>Evidence a sledování dat o motorickém vývoji žáků jsou zajišťovány na základě hodnocení v tělesné výchově, tedy jako výsledky vzdělávání (známky) a dále zapojením do některých testů (např. odznak zdatnosti).</p> <p>Škola zapojuje žáky s oslabením do pohybových aktivit, nedostatečně však diferencuje učivo, zdravotní tělesná výchova není v pravidelném programu školy.</p> <p>Data k doporučení žákovi jsou shromážděna, ale nejsou využívána pro diferenciaci výuky, doporučení a další vývoj žáka. Žák s nimi a jejich důsledky není seznámen.</p>
Aktivní škola **	<p>Evidence a sledování dat o motorickém vývoji žáků jsou zajišťovány na základě pravidelného testování žáků, které je běžnou součástí tělesné výchovy.</p> <p>Škola zapojuje žáky s oslabením do pohybových aktivit, nedostatečně však diferencuje učivo, zdravotní tělesná výchova není v pravidelném programu školy.</p> <p>Data k doporučení žákovi jsou shromážděna a jsou využívána pro diferenciaci výuky, doporučení a další vývoj žáka.</p> <p>Učitelé tělesné výchovy volí vlastní přístup, který není jednotný.</p> <p>Někteří učitelé vyzkoušeli nebo zavedli formativní hodnocení s doporučením pro pohybový režim žáka.</p>
Aktivní škola ***	<p>Evidence a sledování dat o motorickém vývoji žáků jsou zajišťovány na základě pravidelného testování žáků, které je běžnou součástí tělesné výchovy.</p> <p>Škola a její učitelé umí pracovat s nadanými i tělesně oslabenými žáky.</p> <p>Škola zapojuje žáky s oslabením do pohybových aktivit, nedostatečně však diferencuje učivo, zdravotní tělesná výchova je v pravidelném programu školy.</p> <p>Data k doporučení žákovi jsou shromážděna a jsou využívána pro diferenciaci výuky, doporučení a další vývoj žáka.</p> <p>Přístup školy je jednotný, škola má dlouhodobé informace o změnách v populaci žáků.</p> <p>Učitelé tělesné výchovy používají formativní hodnocení žáků.</p> <p>Škola poskytuje rodičům v případě zájmu doporučení pro motorický rozvoj žáka.</p> <p>Škola je příkladem inspirativní praxe.</p>

KONTROLNÍ OTÁZKA

Jak vaše škola (učitelé tělesné výchovy) přistupuje k formování pohybového rozvoje žáků?

	Považuje jej za záležitost žáka a rodiny.
	Výuka neprobíhá na základě diagnostiky žáků. Žáci ani rodiče tak nemohou dostat informaci o svém zlepšení, o zdravotních rizicích, o rizikových faktorech tělesného (výška, váha, složení těla) a motorického vývoje (dovednosti), případně o doporučení, která identifikovaná rizika sníží.
	Výuka obsahuje některé prvky diagnostiky žáků, ale učitel s nimi aktivně nepracuje, slouží pouze pro hodnocení. Chybí doporučující písemná forma pro žáky a rodiče, v jakých oblastech by se měl žák zlepšovat, kde je naopak nadprůměrný, doporučení pro aktivity ve volném čase a upozornění na zdravotní rizika.
	Výuka obsahuje diagnostiku žáků, slouží pro hodnocení a žák dostává zejména ústní doporučení od učitele pro svůj rozvoj. Někteří učitelé používají formativní hodnocení, tedy písemnou formu doporučení a hodnocení.
	Výuka obsahuje diagnostiku žáků, slouží pro hodnocení a žák dostává ústní i písemné doporučení od učitele pro svůj rozvoj. Většinou učitelé používají formativní hodnocení, tedy písemnou formu doporučení a hodnocení. Škola může být inspirativní pro ostatní.

OTÁZKY K DISKUSI

- Monitorujete tělesný vývoj žáka (výška, hmotnost, složení těla)?
- Víte, jakým pohybovým aktivitám – organizovaným i neorganizovaným – se žák věnuje mimo školu? Zjišťujete tyto informace od žáků a vedete o nich záznamy?
- Monitorujete pohybový vývoj žáka zejména s ohledem na zdravotní rizika?
- Vysvětlujete žákům význam pohybu pro duševní i fyzické zdraví? Je tělesná výchova skutečnou součástí oblasti Člověk a zdraví?
- Seznámili jste se s možností formativního hodnocení žáka? Pokusili jste se takové hodnocení sestavit?

Česká školní
inspekce

www.csicr.cz